

Prof. Dr. HANS KRUSE : ISLAMISCHE VÖLKERRECHTSLEHRE,
2. AUFL. STUDIENVERLAG, Dr. N. BROKMEYER,
BOCHUM, 1979, 147 x 207 mm, VIII + 252 S.

Prof. Dr. Servet ARMAĞAN*

I. ŞEKİL

Prof. Dr. H. Kruse'nin "İslâm Milletlerarası Hukuku" isimli eseri, 1953 yılında yayınlanan "Hicrî 5-6, miladî 11-12. asır hanefî hukukçularına göre Milletlerarası Andlaşma", Göttingen, isimli doktora tezinin, şapoğrafla çoğaltılmış 2. baskısıdır. Prof. kitabının başına, 2. baskıya önsöz, kısaltmalar, transkripsiyon listesi, fihrist; sonuna ise, Kâsanî'nin Kitabu's-Siyer'inin bazı kısımlarının tercümesi ile, 1966 yılı Ekim ayında New Delhi'de verdiği "İslamî Dâvetin Siyaseti" isimli konferansının ingilizce metni (sh. 203-232), bibliyoğrafya, arabça terimlerin almanca karşılıkları (sh. 242-246), İslâm ve batı dünyasındaki bazı önemli tarihler ve olaylar (sh. 247-249), 8. asırda İslâmın yayılışı, 1149-1290 tarihleri arasında müslümanlar ile franklar arasındaki milletlerarası andlaşmalar ve 19. asırdaki Avrupa ve İslâm Dünyasını gösteren haritaları ilâve etmiştir (sh. 250-252).

Müellif önsözünde, 2' baskıda fazla bir değişiklik yapmadığını ifade ediyor. Zaten 10 yıl mesleği ile meşgul olmuş, 12 yıl da Almanya dışında Pakistan, Hindistan ve Yemen'de misafir öğretim üyeliği ve araştırma Enstitüsü müdürlüğü yapmış, iki makale dışında bu konu ile uğraşmamıştır. 2. baskıyı da çok az değişiklikler ile yayınlamayı uygun bulmuştur.

Kitap açık bir dil ile yazılmıştır. Bibliyoğrafyada almanca, fransızca ve ingilizce dışında, arabça eserler de bulunmaktadır. Müellif tezine esas olarak Kâsanî, Sarahsî ve

bilhassa Şeybanî'nin Milletlerarası Hukuka ait eserlerini almıştır. Bunlar dışında, almanca ve diğer batı dillerindeki sayıları az olmayan İslâm Hukukuna ait eserlerden de istifade etmiştir (Goldziher, M. Hamididullah, Khadduri, Milliot, Pritsch, Procter, M. Rechid ve Schacht gibi).

II. MUHTEVA

Kitab 5 kısma ayrılmıştır. 1. kısım, Giriş, 2. kısım, Siyer, 3. kısım, Cihad, 4. kısım Muvadaa ve 5. kısım Politikada Siyer başlıklarını taşımaktadır.

Prof. Kruse, kitabının Giriş kısmında kısaca "İslâm Milletlerarası Hukuku" terimini ele almaktadır. II. kısımda ise Siyer kavramına yer veriyor ve bu kavramın, ancak müslüman devlet ile müslüman olmayanlar arasındaki münasebetler için kullanılabileceğini söylüyor (sh. 9, 25). Bunun yerine Müslümanlararası Devletler Hukuku Söz konusu olmaktadır. Bu değerlendirme esas alınırca, günümüzde dünyadaki 42 müslüman devlet ve vatandaşları arasındaki münasebetler teknik mânada İslâm milletlerarası hukukunu ilgilendirmediği söylenebilecektir. Yukarıda zikredilen İslâm Milletlerarası Hukukçuları

* İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi.

1) Bunlardan biri, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İslâm Tetkikleri Dergisi, 1974, İstanbul, C. IV, 54 vd.nda Dr. Y. Z. Kavakçı tarafından tercüme edilerek yayınlanmıştır.

mes'eleyi bu şekilde ortaya koymuşlardır². Bu sebeple, bugünkü müslüman devletlerin birbirine "yabancı", vatandaşlarının ise "harb" sayılmaması gerekir. Ancak, bunun için, bu devletlerin ve ülkelerinin İslâm Hukuku mânasında "Dar-ı İslâm" sayılmaları şarttır. İtiraf eedlim ki, bu, halledilmesi çok güç bir problemdir (Ayrıca 9. sh. deki ayırıma bkz.).

Müellif kitabının III. bölümünde "Cihad" kavramını ele almaktadır. İslâm Hukukçuları Cihadı teferrüatlı şekilde işlemişlerdir. Kâsanî'ye göre hukukî mânada cihad, Allah yolunda mücadelede, hayat, mal, konuşma ve diğer yollar ile, kabiliyet ve iktidarı kullanmak ve ya bu gaye uğruna fevkalâde gayret göstererek kullanılmasıdır (c. VII, sh. 97). Prof. Kruse, çeşitli âyetlerden örnekler vermekte, ayrıca batılı lâimlerin (Juynboll gibi) açıklamalarına göre cihad kavramını mânalandırmaktadır (sh. 45 vd). Belirtelim ki, müslümanlar, müslüman olmayanlara karşı, onların inançları sebebiyle değil, aksine, müslümanlar için tehlike teşkil etmeleri ve ahde vefasızlıkları sebebiyle harb açmışlardır (Bkz. sh. 45 vd.), Hatta Medine döneminde cihad, kâfirlerin hücumlarına karşı müslümanların silahlı müdafaası şeklinde ortaya çıkmıştır (sh. 46).

Aslında geniş mânada cihad, insanın kendi nefsi, şeytan ve küfrün kötülükleri ile mücadelesidir. Hz. Peygamber (ASM) bir savaşta dönüşünde ashabına şöyle buyurmuştur: "Küçük cihaddan dönüyoruz, şimdi büyük cihad başlıyor". Ashabı büyük cihadın ne olduğunu sorunca: "Büyük cihad nefsinize karşı cihaddır" demiştir. Müellifin bu hadisi zikretmesi, mevzua şüphesiz bir açıklık getirecekti. Ancak aynı mealde olarak, cihadın sadece "imanın yüceltilmesi uğruna" bir gayret olduğu yolundaki bir hadisi zikretmesi isabetlidir (sh. 49).

Müellif daha sonra, cihadın şekillerinden bahsetmekte, yer yer şii görüşlere yer vererek karşılaştırmalar yapmaktadır.

Bu konu ile ilgili olarak "Dar-ı Harb" ve "Dar-ı İslâm" tabirleri üzerinde de durmaktadır (sh. 57 vd.). Bu tâbirler son derece önemli mevzuları belirtirler. Önemi sebebiyle de, bugün dahi münakaşa edilmektedir. Çünkü bir yerin dar-ı harb (dar-ı kü-

für) (Kâsanî, c. VII, sh. 130 vd.) olması, müslümanların davranışına tesir eden bir faktördür: Dâr-ı İslâm da câiz olmayan bazı fiiller, dar-ı harb'de câizdir. v.s.

Dar-ı İslâm, İslâm Hukukunda, çeşitli şekilde tarif edilmekle beraber, genellikle hepsinde ortak olan nokta, Müslümanların iktidar da buldukları ve sîlâm kanunlarının câri olduğu yer olarak belirtilmesidir. Ayrıca Kâsanî'nin de belirttiği gibi, bir gayri müslim ülke, islâm kanunlarına tâbi olduğu takdirde, Dâr-ı islâm olmaktadır (sh. 130). Dâr-ı Harb ise, gayri müslimlerin hâkim olduğu, bütün vatandaşların ise İslâm Hukukunun süjesi değil, objesi oldukları ülkelerdir.

Bu tariflere rağmen, her iki terimin sınırları ile ilgili olarak, İslâm Hukukçuları arasında küçük de olsa görüş ayrılıkları mevcuttur.

Müellif bu bölümde haclı seferleri ile bazı kıyaslamalar yapıyor (sh. 62 vd.) ve İslâm Harb Hukukunun batı geleneklerini hümanist bir seviyeye çıkarmakta katkısı olduğunu belirtiyor (sh. 69).

IV. Bölüm "Muvadaa" başlığını taşımaktadır. Terim olarak muvadaa, müslümanlar ile gayri müslimler arasında, müslümanların eman vermesiyle aktedilen bir güvenlik andlaşmasına denilir. Müellif haklı olarak kendisi ile andlaşma yapılacak şahısları, İslâm Hukukçularına dayanarak, dört kısma ayırmaktadır:

- 1 — Allahı inkâr edenler: ateistler,
- 2 — Allahı kabul, fakat vahdaniyetini inkâr edenler: Puta tapanlar,
- 3 — Allahı ve vahdaniyetini kabul, fakat peygamberliği kabul etmeyenler: Kâsanî'ye göre filozoflar, ve
- 4 — Allahı, vahdaniyetini, genel olarak peygamberliği kabul ve fakat Hz. Muhammed (ASM) in peygamberliğini reddedenler: Hristiyanlar ve yahudiler.

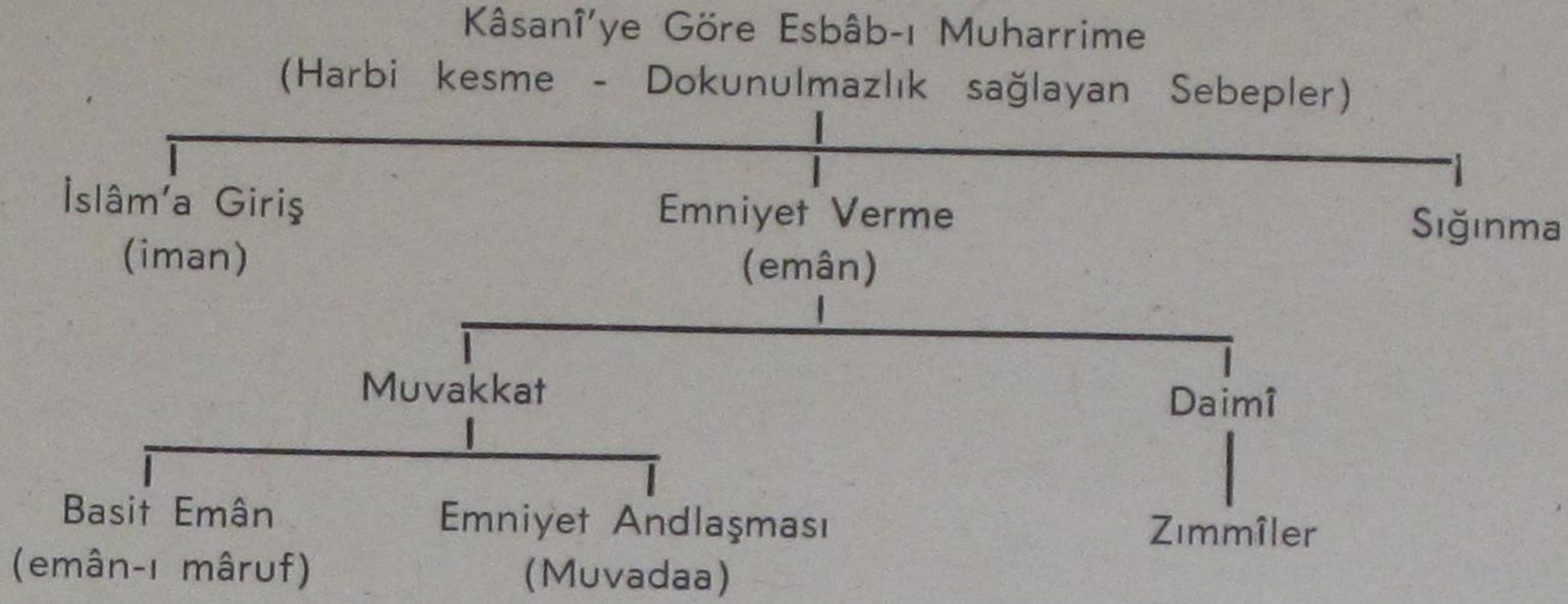
Bu dört kısım dışında da sadece müslümanlar kalmaktadır.

Müellif, eman vermenin çeşitleri (sh. 76), hukukî muhtevası (sh. 93), unsurları (sh.

2) Aynı görüş: Hilmar KRÜGER, *Fetwa und Siyar*, 1978, Wiesbaden, Otto Harrassowitz 35, 125.

97), şartları (sh. 101), hukukî tesiri (sh. 105) ve hukukî mahiyeti ve ortadan kalkması hususlarını da ele almaktadır (sh. 112).

Prof. Kruse'nin aşağıdaki şeması, bu konuyu açık-seçik ortaya koyma bakımından güzeldir.

Müellif muvadaa'nın, İslâmiyet için, fikir ile realiteler arasında bir uzlaşma olduğunu ve zaruretlerin müslümanları, müslüman olmayanlar ile anlaşmaya zorladığını belirtmektedir (sh. 129-130). Kanaatimizce, burada Zaruret (Notwendigkeit) değil, şe'niyet (Realitaet) tabirini kullanmak daha isabetli olur: Müslümanların, gayri müslimler ile devamlı harb halinde bulunmayı istediklerini imâ eden ifade ve tabirler, İslâm Hukuku kaynaklarına uygun düşmez. Osmanlı sultanlarının, harb kararını vermeden evvel, mutlaka Şeyhü'l İslâm'dan câiz olduğuna dair fetva almaya mecbur olmaları da bunun fiiliyattaki bir delilidir.

Müellif, muvadaa konusuna diğer kısımlara nazaran geniş yer vermiş, hatta sonunda muvadaa metinlerini bile eklemiştir (sh. 145-148).

Arkasından da bir Exkurs yaparak, Hristiyanların, mü'min olmayan, yâni hristiyan olmayanlar ile andlaşmaları konusuna yer vermektedir. Enteresan olan bir tesbiti şudur: Müslüman hukukçuların bu konudaki izahatlarının zirvesinde buldukları asırlarda, özellikle Kâsanî'nin muasırı Gratian, Decretum'unda (1139-1142) hristiyan olmayanlar ile "anlaşmadan" bile bahsetmemektedir. Sadece Papa I. Clemens (1181-1197), o da sadece yahudiler ve müslümanlar ile temas (andlaşma değil) konusu ile meşgul olmuştur. Zaten kilise hukukuna göre, hristiyanlığa iman etmeyenler ile barış mümkün değildir. Başpiskopos Wilhelm V. Tyrus (öl.

1190) şöyle diyordu: "Mü'min (hristiyan) olmayan karşısında yemine sâdik kalmak, yemini bozmaktan daha büyük bir cinâyettir" (sh. 150). Hatta 15. asırda bile kardinaller, hristiyan olmayanlara verilmiş bir sözü tutmaya gerek olmadığını belirtmişlerdir (sh. 151).

Kruse'nin kitabının son kısmı "Siyasette Siyer" başlığını taşımaktadır. Müellif burada, bazı karşılaştırmalar yaparak 30.3.1856 tarihindeki Paris andlaşmasına kadarki durumu ve ondan sonraki gelişmeleri belirtmektedir.

III. NETİCE

Kısaca tanıttığımız kitap hakkında şu neticeleri belirtebiliriz:

1 — Kitap batılı okuyuculara, İslâm hukukunun ilgili bahisleri hakkında açık ve karşılaştırmalı bilgiler vermektedir. Müellif, hicri 5-6, miladî 11-12 asırlardaki İslâm hukukçularının eserlerine dayanmış, bu arada yer yer de modern müelliflerden misaller vermiştir.

2 — Kitap ismine uygun genişlikte bahisleri içine almamaktadır. Çünkü, kitap, İslâm Milletlerarası Hukukunun tamamını ihtiva etmemektedir: Diplomatik temsilciler, ülkenin sınırları, andlaşmaları aktetme v.b. mevzularına yer vermemiştir.

3 — Müellifi, bu çalışmasından dolayı tebrik eder, memleketimiz hukukçularına da örnek olmasını dileriz.

MİLLETLERARASI HUKUK

Uluslararası İşlevi Olan Örgütün Hegemonyacı Rolü Üstüne¹.

Fatouros, açıklamalarında A. Gramsci'nin "hegemonya" terimine yönelik değerlendirmelerinden kalkarak terimin uluslararası alanda karşımıza çıktığını söylediği üç anlamını yansıtmakta ve "işlevcilik" öğretisinin varsayımlarını ve ereklerini dile getirerek, uluslararası işlevleri olan kuruluşların ve özel bir örnek olarak Dünya Bankası'nın hegemonyacı etkisini incelemekte ve birtakım sonuçlara varmak yerine bir dizi araştırma ve çalışma konuları önermektedir.

Uluslararası Sözleşmelerin Yeniden Görüşülmesi ve Gözden Geçirilmesi - Kuzey / Güney Diyaloguna İlişkin Bir Sorun².

Günümüzde de belli bir ölçüde *laissez-faire* ilkesine ve sözleşme yapma serbestisine inanan Kuzey'in sanayileşmiş ülkeleri ile dürüstlük ve iyiniyet ilkeleri ile yönlendirilen Yeni Uluslararası Ekonomik Düzene inanan Güney'in yoksul ülkeleri arasında yapılan Sözleşmelerin, yeniden görüşülmesi ve gözden geçirilmesini sağlayacak objektif ölçütler bulunup bulunmadığı tartışılan bu yazıda *lex mercatoria*'ya katkı olabilir düşüncesiyle bazı ölçüt kuralları öneriliyor.

Uluslararası Davranış Kurallarının Comecon Ülkeleri Ekonomik Kuruluşları İçin Geçerlilikleri³.

Bu yazıda güdümlü ekonomileri olan ülkelerin ekonomik kamu kuruluşlarının, Birleşmiş Milletlerin uluslar-ötesi ortaklıklar için benimsemesi beklenen, uluslararası davranış kurallarına bağlı tutulup tutulamayacağı sorusu yanıtlanmaya çalışılıyor.

Avrupa Topluluklarının Üçüncü Devletlere Karşı Yaptırımları - İran Ambargosu Örneği⁴.

Makalede, Tahran'daki Amerika Birleşik Devletleri Büyükelçiliği'nde zorla alıkonulan Amerikalı rehinelere serbest bırakılmasını sağlamak için Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun aldığı ambargo kararı yorumlanıyor.

Kuzey / Güney Ekonomik İşbirliği ve Uluslararası Ekonomik Gelişme Hukuku : Hukuksal Süreç ve Kurumsal Düşünceler⁵.

Bu çalışmada —özellikle hukuk yaratmada ve uygulamada hukuksal sürecin rolü açısından— hukukun Üçüncü Dünya'nın ekonomik gelişmesinde uluslararası ekonomik işbirliğine ilişkin rolüne ve uluslararası kurumların Kuzey / Güney ve Güney / Güney hukuksal ilişkilerinde önem ve yerine değinilmekte.

- 1) A. A. FATOUROS, *On the Hegemonic Role of International Functional Organization*, *German Yearbook of International Law (GYIL)* 23 (1980), 9-36.
- 2) LANDO, Ole, *Renegation and Revision of International Contracts - An Issue in the North South Dialogue*, *GYIL* 23 (1980), 37-58.
- 3) SEIFFERT, Wolfgang, *Zur Geltung Internationaler Verhaltenskodizes für Unternehmen aus den RGW- (Comecon) Ländern*, *GYIL* 23 (1980), 91-110.
- 4) SCHRÖDER, Meinhard, *Wirtschaftssanktionen der Europäischen Gemeinschaften gegenüber Drittstaaten - dargestellt am Beispiel des Iranembargos*, *GYIL* 23 (1980), 111-125.
- 5) WALDE, Thomas W., *North - South Economic Cooperation and International Economic Development Law: Legal Process and Institutional Considerations* *GYIL* 23 (1980), 59-90.

İnsan Haklarının Korunması İlkesine Bağlı Olarak Bir Üçüncü Devlet Ülkesindeki Vatandaşların Kuvvet Kullanılarak Kurtarılması Operasyonları⁶.

Bu makalede bir Devletin bir Üçüncü Devlet ülkesindeki vatandaşlarını kuvvet kullanılarak kurtarma operasyonları, Birleşmiş Milletler Andlaşması'nın 2/iv üncü ve 51 inci maddeleri ile Devletlerin yabancı ülkelerdeki vatandaşlarını koruma hakları ve İnsan Haklarının Uluslararası Korunması ilkesi ışığında değerlendiriliyor.

Organlarının Hukuka Aykırı Davranışlarından Dolayı Avrupa Topluluklarının Sorumluluğu⁷.

Yazıda, organların, görevlerini icrası sırasındaki haksız fiillerinden dolayı Avrupa Topluluklarında sorumluluklar, AET öruluş Andlaşması'nın 215 inci maddesinin 2 no.lu fıkrasının bu konuda getirdiği genel hükümler açısından, değerlendirilmekte ve sorumluluk ayrıntılı olarak incelenmektedir.

Terörizmin Önlenmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi⁸.

Makalede, milletlerarası suçlara karşı mücadelenin güçlendirilmesi Sözleşme ile getirilen yenilik ve olanaklar ve insan haklarının korunması için sağlanan teminatlar incelenmektedir.

Derleyenler : Dr. Vahdettin Tuğsat
Asis. Ümit Hergüner

- 6) SCHWEISFURTH, Theodor, *Operations to Rescue Nationals in Third States Involving the Use of Force in Relation to the Protection of Human Rights*, GYIL 23 (1980), 159-180.
- 7) FUSS, Ernst-Werner, "La responsabilité des Communautés européennes pour le compartement illégal de leurs organes." *Revue trimestrielle de droit européen*, Tome 17, 1981, 1.
- 8) FRYSS-DRUESNE, Ghislaine, "La convention européenne pour la répression du terrorisme." *Revue générale de droit international privé*, 1979, 281.

MİLLETLERARASI ÖZEL HUKUK

Federal Mahkemelerde Yabancı Hukuk

Yazar bu makalesinde, yabancılık unsuru taşıyan ihtilaflarda, yabancı hukukun tesbiti ve uygulanmasına ilişkin "The Federal of Civil Procedure"nin 41/1 maddesi çerçevesinde; yabancı hukukun tesbiti, isbatı ve yanlış uygulanmasının Yüksek Mahkeme'de nasıl ele alınacağını incelemektedir¹.

Devletler İle Yabancı Özel Şirketler Arasındaki Uluslararası Tahkim

Yazar, 1971'de, Libya'nın, ülkedeki petrol şirketleri ve malvarlıklarını millileştirmesine ilişkin davaları esas alarak, devletlerle özel kişiler arasındaki tahkim mukavelelerini ve sonuçta verilen hakem kararlarının tenfizine ilişkin sorunları inceliyor².

Yeni Sovyet Vatandaşlık Kanunu

Bugün, Sovyet Rusya'da yürürlükte bulunan Vatandaşlık Kanunu, 1979'da yürürlüğe

girmiştir. Yazar, bu makalesinde önce Sovyet Rusya'da Vatandaşlık Kanunlarının bir tarihçesini vermiş ve sonra Kanunun hükümlerini incelemiştir³.

Avusturya Kanunlar İhtilafı Kanunu

Avusturya Kanunlar İhtilafı Kodu, 1979'da yürürlüğe girmiştir. Devletler Hususi Hukuku'nun, Milletlerarası Usul Hukuku kısmı

- 1) Bkz. SASS, L. Stephen, *Foreign Law in Federal Courts*, *The American Journal of Comparative Law*, vol. 29, Nr. 1, 1981.
- 2) Bkz. Mehren, B. R. - Kourides, N. P., *International Arbitration Between States and Foreign Private Parties: —The Libyan Nationalization Case—*, *The American Journal of International Law*, vol. 77, Nr. 3, 1981.
- 3) Bkz. Osakwe, C., *Recent Soviet Citizenship Legislative*, *The American Journal of Comparative Law*, vol. 28, Nr. 4, 1980.

hariç, diğer ana konuları bu Kanunda düzenlenmiştir. Yazar, bu makalesinde, Kanunu bölüm bölüm incelemiş ve sonuna da, adigeçen Kod'un İngilizce ve Almanca metnini ilâve etmiştir⁴.

Yabancıların Arazi İktisabına İlişkin Sınırlamalar.

Yazar, bu makalesinde, yabancıların arazi iktisabına getirilen sınırlamaların muhtelif sebeplerini açıklamış ve bir çok ülkedeki hukukî duruma değinmiştir. Ayrıca, yabancıların kim olduğu ve yabancılarla tanınan arazi edinme hakkının şumulü ayrıntılarıyla açıklanmıştır⁵.

1978 Tarihli La Haye Konvansiyonu ve Temsil'e Uygulanacak Hukuk.

Yazar, acenta sözleşmesine uygulanacak hukuku düzenleyen La Haye Konvansiyonunu inceler bu makalesinde. Konvansiyonu, acentalara uygulanacak hukuka ilişkin ilk çok taraflı sözleşmedir⁶.

Joseph Story'nin "Commentaires On The Conflict of Laws" Adlı Eserinin İkinci Basısı'na İlişkin Gözlemler

Yazar, bu makalesinde, ünlü Amerikan Devletler Hususi hukukçusu J. Story'nin 200. doğum yıldönümünde ikinci basısı yapılan meşhur eserine ilişkin yeni yorumlar getirmekte ve J. Story'nin, iki yüz senede, yeni Devletler Hususi Hukuku mevzuatlarını ne ölçüde etkilediğini açıklıyor⁷.

İsviçre Kanunlar İhtilafı Tasarısı

Bu incelemesinde yazar, İsviçre Kanunlar İhtilafı Kanun Tasarısını incelemiştir⁸.

Polonya İş Hukukunda İşçinin Borçları

Yazıda, Polonyada iş hukukunun kapsamı, işçi haklarının şumulü, işçilerin sınıflandırılması ve mükellefiyetleri incelenmektedir⁹.

İspanya'da Boşanma Sorunu, Sonuçlandırılma Yolundaki Bir Gelişme.

Makalede boşanmaya yer vermeyen katolik hukukunun geleneksel şeklide uygulan-

dığı İspanyada çağdaş gelişmelere paralel olarak, kamu oyu değişiklikleri anlatılmakta, 1978 Anayasasının boşanma sorununun çözümünde dönüm teşkil ettiği, boşanma ile ilgili yabancı mahkeme kararlarının jürisprüdans tarafından tanındığı belirtilmekte, boşanmayı kabul eden kanun tasarısı ile buna karşı olan tutucuların direnişleri incelenmektedir¹⁰.

AET ve Sübvansiyonlar ile Telafi Edici Gümrük Resimlerine İlişkin Yasama.

Makalede sübvansiyonlar ve bunların etkisini yok etmek için GATT Andlaşması çerçevesinde alınabilen mukabil tedbirler ve gümrük resimleri, A.B.D. nin tutumu, anlatılmakta, 1 Ocak 1980 tarihinde yürürlüğe giren bu konu ile ilgili yasama ve AET nin durumu incelenmektedir¹¹.

4) Bkz. PALMER, E., *The Austrian Codification of Conflict of Laws*, *The American Journal of Comparative Law*, vol. 28, Nr. 2, 1980.

5) Bkz. WEISMAN, J., *Restriction of The Acquisition of Land By Aliens*, *The American Journal of comparative Law*, vol 28, Nr. 1, 1980.

6) Bkz. FREIENFELS, M. W. - HAY, P., *Agency in The Conflict of Laws and The 1978 Hague Convention*, *The American Journal of Comparative Law*, vol. 27, Nr. 1, 1979.

7) Bkz. NADELMANN, H. K., *Bicentennial Observations on The Second Edition of Joseph Story's "Commentaires on The Conflict of Laws"*, *The American Journal of Comparative Law*, vol. 28, Nr. 1, 1980

8) Bkz. CAFFREY, M. S., *The Swiss Draft Conflict of Laws*, *The American Journal of Comparative Law*, vol. 28, Nr. 2, 1980.

9) PLISZKIEWICZ Marek, "Les obligations du travailleur en droit polonais du travail." *Revue internationale de droit comparé*. Tome 33, 1981 57.

10) SANDZ de ALBA, Pierre, "La question du divorce en Espagne; une évolution en voie d'achèvement." *Revue internationale de droit comparé*. Tome 33, 1981, 69.

11) De BUS, Marie-Claude, "La C.E.E. et le code sur les subventions et les droits compensateurs". *Revue trimestrielle de droit européen*. Tome 17, 1981, 33.

Yetki Mefhumu Açısından Devletler Umumi Hukuku ve Devletler Hususi Hukuku.

Yazıda yetki deyimi ve müştaklarının Devletler Hususi Hukuku ve Devletler Umumi Hukukunda çok kullanılmaları ve önemleri vurgulanmakta, Devletler Umumi Hukuku, Devletler Hususi Hukuku ve Kanunlar İhtilafındaki yetki meseleleri ayrıntılı olarak incelenmektedir¹².

İsviçre Devletler Hususi Hukuku ile İlgili Federal Kanun Tasarısı.

Makalede, 1978 yılında hazırlanmış ve İsviçre hukukuna göre, halen tetkik safhasında bulunan Tasarının, genel hükümleri, kazai yetki, yabancı Mahkeme kararlarının tanınma ve tenfizi, evlenme-boşanma, mal rejimleri, çocuklar, aynı haklar borçlar hukuku ve tahkimle ilgi bölümleri incelenmektedir¹³.

İtalyan Aile Hukukunun Reformu ve Devletler Hususi Hukuku.

Makalede 19 Mayıs 1975 de yürürlüğe giren 151 sayılı Aile Hukuku reformu isimli

kanunla İtalyan hukukuna getirilen yenilikler ve bunların Devletler Hususi Hukukuna etkisi incelenmektedir¹⁴.

Yabancıların ülkeye girişleri, oturmaları, yerleşmeleri ve çıkarılmaları ile ilgili kanun tasarısı⁷.

Yazıda, Tasarının hükümleri ve yabancıların durumu incelenmektedir¹⁵.

Derleyenler : Asis. Cemal ŞANLI
Dr. Vahdettin TUĞSAT

- 12) MAYER, Pierre, "Droit international privé et droit international public sous l'angle de la notion de compétence" *Revue critique de droit international privé*. 1979. 1, 281, 537.
- 13) KNOEPFLER, François, "Le projet de loi fédérale sur le droit international privé helvétique." *Revue Critique de droit international privé*. 1979, 31.
- 14) BALLARINO, Tito. "La réforme du droit italien de la famille et droit international privé." *Revue critique de droit international privé*, 1979, 281.
- 15) RIGAUX, F. "Projet de loi sur l'accès, au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers" *Journal des Tribunaux*. 1978, 391.

MEVZUAT

MEVZUAT (1 Nisan 1981 - 31 Ekim 1981)

I. ULUSLARARASI ANLAŞMALAR

TC. Hükümeti ile İsviçre Konfederasyonu Hükümeti Arasındaki Konsolidasyon Anlaşması (RG. 1 Nisan 1981 - 17297).

TC. ile Hollanda Krallığı Arasındaki 5 Nisan 1966 Tarihli Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Tadilini Amaçlayan Sözleşme (RG. 2 Nisan 1981 - 17298).

Türk-Alman Teknik İşbirliği Programı Çerçevesinde" Devlet Yem Denetleme Ajansı Kurulması Projesi" için Yapılacak Teknik Yardım ile İlgili Olarak Hükümetimiz ile Federal Almanya Hükümeti Arasında Mektup Teatisi Suretiyle Aktedilmiş olan Anlaşma (Düzenleme). (RG. 4 Nisan 1981 - 17300).

Türk-Alman Teknik İşbirliği Programı Çerçevesinde "Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi ile Göttingen Georg August Üniversitesi Ziraat Fakültesi Arasında İşbirliği" için Yapılacak Teknik Yardım ile İlgili Olarak Hükümetimiz ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mektup Teatisi Suretiyle Aktedilmiş Olan Anlaşma (Düzenleme) (RG. 5 Nisan 1981 - 17301).

Haşhaş Üretimi ve Uyuşturucu Maddeler Kaçakçılığının Kontrolü ile Görevli Kuruluşlarımıza Hibe Araç, Gereç ve Eğitim İmkânları Sağlanması Üzere Ülkemiz ile Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Maddelerin Kötüye Kullanılmasını Önleme Fonu (UNFDAC) Arasında 16 Ocak 1981 Tarihinde İmzalanan Anlaşma. (RG. 6 Nisan 1981-17302).

TC. Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Türk Borçlarının Ertelenmesine İlişkin Temel Anlaşma. (R.G. 7 Nisan 1981 - 17303).

TC. Hükümeti ile İsveç Hükümeti Arasında İkras Anlaşması (RG. 8 Nisan 1981 - 17304).

TC. Hükümeti ile Haşimi Ürdün Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret Anlaşması ve Protokolü. (RG. 10 Nisan 1981 - 17306).

Avrupa Konseyi İskân Fonu ile TC. Hükümeti Arasında Kredi Anlaşması. (RG. 11 Nisan 1981 - 17307).

TC. Hükümeti ile Pakistan İslâm Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm İşbirliği Anlaşması (RG. 11 Nisan 1981 - 17307).

Uluslararası Enerji Programı Anlaşması. (RG 12 Nisan 1981 - 17308).

İsveç Krallığı Hükümeti ile TC. Hükümeti Arasında Türkiye'nin İsveç'e Olan Bazı Borçlarının Ödenmesine İlişkin Anlaşma. (RG. 13 Nisan 1981 - 17309).

OECD'nin 1979 ve 1980 Yıllarına Ait Özel Yardım Programları Çerçevesinde, Japonya Hükümeti'nin Taahhüt Ettiği, Japon Deniz aşısı Ekonomik İşbirliği Fonu (OECE) Kredilerine İlişkin Anlaşmalarla İlgili Olarak 16 Ocak 1981 Tarihinde Ankara'da Teati Edilen Mektuplarla, 1980 OECE Kredisine İlişkin Mal Listesini 12 Şubat 1981 Tarihinde, Söz Konusu Mektup Teatileri Uyarınca, Tokyo'da İmzalanan Çerçeve Anlaşmasını, DSİ'nin Hasan Uğurlu Barajı HES II Ünitesine Ait Proje Anlaşması ve 1980 OECE Program Kredisine Ait Anlaşma. (RG. 21 Nisan 1981 - 17317).

Türkiye - Irak Karma Ekonomik Komisyonu Birinci Dönem Toplantısı Tutanakları. (RG. 29 Nisan 1981 - 17325).

Diplomasi Ajanları da Dahil Olmak Üzere Uluslararası Korunmaya Sahip Kişilere Karşı İşlenen Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılmasına Dair Sözleşme. (RG. 1 Mayıs 1981 - 17327).

Türk-Ürdün Turizm Karma Komisyonunun IV. Toplantı Protokolü. (RG. 2 Mayıs 1981 - 17328).

Dünya Turizm Örgütü Tüzüğü'nün Değişik 38 inci Maddesi ile Dünya Turizm Örgütü Tüzüğüne Bağlı Mali Yönetmeliğin Değişik 12 nci Maddesinin Onaylanmasına İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı (RG. 2 Mayıs 1981 - 17328).

TC. Hükümeti ile Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında 5-10 Mart 1981 Tarihinde Yapılan Toplantılar Sonunda İmzalanan iki Görüşme Tutanağı. (RG. 5 Mayıs 1981 - 17331).

TC. Hükümeti ile Romanya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Deniz Ulaştırmasına İlişkin Anlaşma. (RG. 5 Mayıs 1981 - 17331).

1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesi. (RG. 9 Mayıs 1981 - 17335).

TC. Hükümeti ile SSCB. Hükümeti Arasında 10 Mart 1981 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Seydişehir Alüminyum ve Alümine Tesislerinin Tevsi Konusunda Yapılacak İşbirliğine İlişkin Anlaşma. (RG. 10 Mayıs 1981 - 17336).

TC. Hükümeti ile ABD Arasında Uluslararası Kalkınma Örgütüne Olan Bazı Borçlarının Konsolidasyonu ve Ertelenmesine İlişkin Uygulama Anlaşması. (RG. 11 Mayıs 1981 - 17337).

TC. Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti Arasında Trakya Hududunun İşaretlenmesi Hakkında Ana Protokol ile Ekleri İdari ve Teknik Protokoller. (RG. 14 Mayıs 1981 - 17340).

TC. Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve UNESCO Arasında 2.9. 1980 Tarihinde İmzalanan "Balkan Bölgesindeki Deprem Riskinin Azaltılması" Konulu Proje Anlaşması. (RG. 15 Mayıs 1981 - 17341).

Türk-Alman Teknik İşbirliği Programı Çerçevesinde "Kütahya Çiniciliğinin Kalkındırılması Projesi" için Yapılacak Teknik Yardım ile İlgili Olarak TC. Hükümeti ile Federal Almanya Hükümeti Arasında Mektup Teatisi Suretiyle Aktedilmiş Olan Anlaşma (Düzenleme). (RG. 21 Mayıs 1981 - 17346).

TC. Hükümeti ile Kanada Hükümetinin Finanse Ettiği Uluslararası Kalkınma Araştırma Merkezi (International Development Research Center-DRC). Aralarında İmzalanan, Boğaziçi Üniversitesine "Küçük İşletmelere İlişkin Proje" için Yapılan 66.800 Kanada Dolarlık Hibe ile İlgili Anlaşma. (RG. 23 Mayıs 1981 - 17348).

TC. Hükümeti ile Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 23-26 Şubat 1981 Tarihlerinde Prag'da yapılan Karma Ekonomik Komisyonu 5. Dönem Toplantısı Sonunda İmzalanan Protokol. (RG. 24 Mayıs 1981 - 17349).

TC. Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında, Türk Alman Teknik İşbirliği Programı Çerçevesinde "Fatsa'da Örnek Bir Balıkçılık Limanı Kurulması" Projesine Yapılacak Yardımla İlgili Olarak, Mektup Teatisi Suretiyle Aktedilmiş Olan Düzenleme. (RG. 25 Mayıs 1981 - 17350).

SEKA İçin Dünya Bankasından Sağlanan "Proje Hazırlama Avansı ile İlgili Olarak Maliye Bakanlığı ile Adı Geçen Banka Arasında Teati Edilen Mektuplar. (RG. 27 Mayıs 1981 - 17352).

Sanayi Yatırım ve Kredi Bankası Projelerine Dünya Bankası'nın Kredi Tahsisi Anlaşması. (RG. 28 Mayıs 1981 - 17353).

Türkiye Elektrik Kurumunca Yürütülen Afşin - Elbistan Projesi için TC. Hükümeti ile Kreditanstalt für Wiederaufbau Arasında İmzalanan İkraz ve Proje Anlaşması, (R.G. 30 Mayıs 1981 - 17355).

TC. Hükümeti ile ABD. Arasında P.L. 480 Tarım Ürünleri Anlaşmaları Çerçevesindeki Ödemelerin Konsolidasyonu ve Ertelenmesine İlişkin Anlaşma. (R.G. 31 Mayıs 1981 - 17356).

TC. İle ABD. Arasında PL 480 Tarım Ürünleri Anlaşmaları Çerçevesindeki Ödemelerin Konsolidasyonu ve Ertelenmesine İlişkin Anlaşma. (RG. 1 Haziran 1981 - 17357).

Japon Denizaşırı ve Ekonomik İşbirliği Fonu ve TC. Arasında Alaybey Tersanesi Tevsi Projesi Malzeme Alımı için Kredi Anlaşması. (RG. 1 Haziran 1981 - 17357).

Demokratik Alman Cumhuriyeti Hükümeti ve TC. Hükümeti Arasında Deniz Ticareti

Alanındaki İşbirliği Anlaşması. (RG. 3 Haziran 1981 - 17359).

Türk-Romen Turizm Karma Komisyonu VIII. Dönem Toplantılarına İlişkin Protokol. (RG. 5 Haziran 1981 - 17361).

Hükümetimizle Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Arasında Yürütülen TUR/71/545/T/0 sayılı "Petrol Geliştirme Merkezi Kuruluşu" Konulu, Proje Revizyonu Anlaşması. (RG. 7 Haziran 1981 - 17363).

TC. Hükümeti ile ABD. Arasında Uluslararası Kalkınma Örgütüne Olan, Bazı Borçların Konsolidasyonu ve Ertelenmesine İlişkin Uygulama Anlaşması. (RG. 9 Haziran 1981 - 17365).

Maliye Bakanlığı Tarafından Temsil Edilen TC. (Hükümet) ve ABD'nin Bir Örgütü Export Import Bank of the United States (Eximbank) Arasında Yapılan ve 29 Ocak 1981 Tarihinde Yürürlüğe Giren Röfinansman ve Erteleme Anlaşması. (RG. 10 Haziran 1981 - 17366).

Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme ile İki Protokol ve Ekleri. (RG. 12 Haziran 1981 - 17368).

Avrupa Konseyi İskân Fonu ile TC. Hükümeti Arasında Kredi Anlaşması. (RG. 13 Haziran 1981 - 17369).

Türk-Alman Teknik İşbirliği Programı Çerçevesinde "Gençlik ve Spor Akademilerinin Geliştirilmesine Yardım Projesi" İçin Yapılacak Teknik Yardım ile İlgili Olarak Hükümetimiz ile Federal Almanya Hükümeti Arasında Mektup Teatisi Suretiyle Aktedilmiş Olan Anlaşma. (Düzenleme). (RG. 14 Haziran 1981 - 17370).

TC İle Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası Arasındaki (İkinci Meyve ve Sebze Projesi) İkras ve Proje Anlaşmaları ile Ek Mektuplar. (RG. 25 Haziran 1981 - 17381).

TC. Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Ağustos 1979 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Kültür Anlaşması (Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun no: 2481, Kabul Tarihi: 23 Haziran 1981). (RG. 27 Haziran 1981 - 17383).

TC. Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Federal Askeri Hükümeti Arasında Kültür Anlaşması (Onaylanmasının Uygun Bu-

lunduğuna İlişkin Kanun no: 2482, kabul tarihi: 25 Haziran 1981) (RG. 27 Haziran 1981 - 17383).

20 Mayıs 1978, 25 Temmuz 1979 ve 23 Temmuz 1980 Tarihli OECD Bünyesinde İmzalan Tutanaklar Çerçevesinde Danimarka'ya Olan Garantili Ticari Borçlarımızın Ertelemesine İlişkin Olarak Aktedilen Anlaşmalar (RG. 27 Haziran 1981 - 17383).

TC. ile Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası Arasında Borç Anlaşması (İkinci Yapısal Uyum Kredisi). (RG. 6 Temmuz 1981 - 17392).

TC. ile Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası Arasında Borç Anlaşması (İkinci Yapısal Uyum Kredisi). (RG. 6 Temmuz 1981 - 17392).

TC. Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Arasında "Endüstriyel Proje Hazırlama, Değerlendirme ve Uygulama" Konulu proje Anlaşması. (RG. 7 Temmuz 1981 - 17393).

TC. Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti Arasında "Trakya'da ve Meriç Nehri'nin Denize Döküldüğü Bölgede Hudut İşaretlerinin Muhafazası, Kontrolü, Bakımı, Onarımı ve İhyası Hakkında Protokol. (Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun no: 2491, Kabul tarihi: 8 Temmuz 1981). (RG. 10 Temmuz 1981 - 17396).

TC. Hükümeti ile Malezya Hükümeti Arasında 13 Şubat 1977 Tarihinde Ankara'da İmzalanan "Kültür Antlaşması". (Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun no. 2492 kabul tarihi: 8 Temmuz 1981). (RG. 10 Temmuz 1981 - 17396).

İskenderun Demir - Çelik Tesislerinin Tevsii için 24.12.1972 Tarihli Anlaşma ve 16.12.1976 - 9.1.1981 Tarihli Mektuplar Çerçevesinde, Sovyetler Birliği Tarafından Teslim Edilecek Malzeme ve Teçhizat ve Navlun Bedelleri Karşılığında, Türkiye- Sovyetler Birliği 22. Ticaret Protokolü'nün Yürürlüğü Süresince İhraç Olunacak Türk Mallarının Kontenjanlarına Ait Mal Listesini Muhtevi, 11 Mayıs 1981 Tarihinde İmzalanan Mektup. (RG. 22 Temmuz 1981 - 17408).

27.10.1980 Tarihli ve 2326 Sayılı Kanunun Verdiği Yetkiye Dayanılarak 18.3.1981 Tarihli ve 8/2560 Sayılı Kararname ile Katıl-

mamız Uygun Bulunan "Diplomasi Ajanları da Dahil Olmak Üzere Uluslararası Korunan Kişilere Karşı İşlenen Suçların Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi"nin, TC. Bakımından 1 Temmuz 1981 Tarihinde Yürürlüğe Girmesine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı. (RG. 23 Temmuz 1981 - 17409).

TC. ile Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası Arasında Yapılan Garanti Anlaşması. (Kamu Sinaî Teşebbüsleri Finansmanı Projesi). (RG. 25 Temmuz 1981 - 17411).

Türk - Federal Almanya Teknik İşbirliği Programı Çerçevesinde, Çimento Araştırma ve Geliştirme Merkezine Yapılacak Teknik Yardım Anlaşması (Düzenlemesi). (RG. Temmuz 1981 - 17415).

TC. ile Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası Arasında İhraz Anlaşması (Gübre Rasyonalizasyon ve Enerji Tasarrufu Projesi). (RG. 31 Temmuz 1981 - 17417).

Türk - Federal Alman Teknik İşbirliği Programı, Çerçevesinde "Çimento Sanayiinde Danışsal Yardım Projesi" ile İlgili Olarak Yapılacak Teknik Yardım için TC. Hükümeti ile Federal Almanya Hükümeti Arasında Mektup Teatisi Suretiyle Aktedilmiş Olan Anlaşma (Düzenleme). (RG. 4 Ağustos 1981-17418).

TC. Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mektup Teatisi Yoluyla 1 Haziran 1981 Tarihinde İmzalanın, İş Mahkemelerinde Tercüman ve Mütercim Masraflarının Karşılıklı Olarak Ödenmesine İlişkin Anlaşma. (RG. 5 Ağustos 1981-17419).

TC. Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Ticaret Protokolü. (RG. 6 Ağustos 1981 - 17420).

TC. ile Yugoslavya Sosyalist Federatif Cumhuriyeti Arasında Ekim 1980 - Eylül 1982 Döneminin kapsayan Kültürel Anlaşma (RG. 10 Ağustos 1981-17424).

TC. Hükümeti ile Federal Almanya Hükümeti Arasında, Türk-Alman Teknik İşbirliği Programı Çerçevesinde, İzmir Bornova'daki Ege Üniversitesi Tekstil Teknoloji Fakültesine Yapılacak Teknik Yardım ile İlgili Olarak, Mektup Teatisi Suretiyle Aktedilen Anlaşma (Düzenleme). (RG. 12 Ağustos 1981 - 17426).

TC. Hükümeti ile Federal Almanya Hükümeti Arasında, Türk-Alman Teknik İşbirliği Programı Çerçevesinde, İzmir Bornova ve Makinaları Eğitim Merkezi" Projesi ile İlgili Olarak Yapılacak Teknik Yardım İçin, Mektup Teatisi Suretiyle Aktedilen Düzenleme. (RG. 14 Ağustos 1981 - 17428).

TC. Hükümeti ile Federal Almanya Hükümeti Arasında, Türk-Alman Teknik İşbirliği Programı Çerçevesinde, Tıp Teknolojisi Merkezine Yapılacak Yardım ile İlgili Olarak, Mektup Teatisi Suretiyle Aktedilen Düzenleme. (RG. 15 Ağustos 1981 - 17429).

Avrupa Konseyi İskân Fonu ile TC. Hükümeti Arasında Kredi Anlaşması. (RG. 1 Eylül 1981 - 17445).

TC. ile Suudi Kalkınma Fonu Arasına İletim Haftası Projesi - II. Aşama İkras Anlaşması. (RG. 11 Eylül 1981 - 17455).

TC. Hükümeti ile İtalya Hükümeti Arasında Karakaya Barajı ve Hidroelektrik Santrali Projesi'nin Dış Finansman İhtiyacının Bir Bölümünün Karşılanması Amacıyla İmzalanan İkras Anlaşması. (RG. 12 Eylül 1981 - 17456).

Avrupa Para Anlaşması'nın, Avrupa Fonu Tarafından Türkiye'ye Verilen Kredilerin Konsolidasyonu'na İlişkin 1972 Düzenlemesine Göre Vadesi Gelen Ödemelerin Ertelenmesini Öngören TC. Hükümeti ile ABD. Arasındaki 16 Mayıs 1979 ve 17 Kasım 1980 Tarihli Anlaşmalar. (RG. 18 Eylül 1981 - 17462).

Türk Yugoslav Ekonomik İşbirliği Karma Komisyonu'nun 30 Haziran - 3 Temmuz 1981 Tarihleri Arasında Belgrad'da Yapılan IV. Toplantısı Sonunda İmzalanan İlişik Protokolü. (RG. 19 Eylül 1981 - 17463).

Türk - Bulgar Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komitesi Altıncı Dönem Toplantısı Protokolü. (RG. 23 Eylül 1981 - 17467).

TC. Hükümeti ile Belçika Krallığı Hükümeti Arasında Belçika Hükümeti Tarafından TC. Hükümetine Mali Yardım Yapılmasına İlişkin Anlaşma. (RG. 24 Eylül 1981 - 17468).

Hükümetimizle Libya Arap Halk Sosyalist Cemahiriyesi Arasında Ankara'da İmzalanmış Olan Görüşme Tutanağı, İktisadi, Sinaî ve Zirai İşbirliği Protokolü, Ticari İşbir-

liği Protokolü ve Hizmetler Protokolü. (RG. 25 Eylül 1981 - 17469).

Sona Eren 1955 Tarihli Türkiye - ABD. İkili Nükleer İşbirliği Anlaşması'nın Yerine Yeni Bir Anlaşmanın Akdine Kadar Geçici Durumu Düzenlenmek Üzere Hükümetimiz ile ABD. Hükümeti Arasında Mektup Teatisi Suretiyle Aktedilmiş Olan Anlaşma. (RG. 25 Eylül 1981 - 17469).

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı, TC. Hükümeti ve ABD. Hükümeti Arasında Güvenlik Denetiminin Uygulanması Hususundaki Anlaşmayı Uzatan Protokol. (RG. 25 Eylül 1981 - 17469).

TC. İle Lahey, Hollanda'da Yerleşik De Nederlandse Investeringsbak Vor Ontwikkelingslanden N.V. Arasında 26 Mayıs 1981 Tarihli Anlaşma. (RG. 26 Eylül 1981 - 17470).

TC. Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yasadışı Uyuşturucu Madde Ticareti ve Nakliyatı ile Mücadelede Yardım ve İşbirliği Sağlanmasına İlişkin Anlaşma. (RG. 27 Eylül 1981 - 17471).

TC. ile İspanya Krallığı Arasında Mali İşbirliği Anlaşması. (RG. 30 Eylül 1981 - 17474).

Türk-Federal Alman Teknik İşbirliği Programı Çerçevesinde "Devlet Yem Denetleme Ajansı Kurulması" Projesi ile İlgili, TC. Hükümeti ile Federal Almanya Hükümeti Arasında, Mektup Teatisi Suretiyle Aktedilmiş Düzenleme. (RG. 30 Eylül 1981 - 17474).

1979 Uluslararası Tabii Kauçuk Anlaşması. (RG. 1 Ekim 1981 - 17475).

TC. Hükümeti ile Çekoslovak Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm İşbirliği Anlaşması. (RG. 5 Ekim 1981 - 17479).

TC. Hükümeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mali İşbirliğine Dair Anlaşma. (RG. 7 Ekim 1981 - 17481).

TC. Hükümeti ile "Kreditanstalt Für Wiederaufbau" Arasında TEK'in Afşin - Elbistan Projesine Dış İhraz Temini İçin İmzalanan Anlaşma. (RG. 15 Ekim 1981 - 17485).

TC. Hükümeti ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Arasında Nükleer Silahların Yayılmasının Önlenmesi Andlaşmasına İlişkin Olarak Güvenlik Denetimi Uygulanmasına Dair Anlaşma. (RG. 20 Ekim 1981 - 17490).

TC. Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Arasında "Balkan Bölgesinde Deprem Koşulları Altında Yapı İnşaatı" Başlıklı Proje Anlaşması. (RG. 21 Ekim 1981 - 17491).

Afşin - Elbistan Projesi Çerçevesinde TKİ Kurumunca Yürütülmekte Olan "Atölye Teçhizatı" Sözleşmesi'nin Dış Finansman İhtiyacının Karşılama Amacıyla Maliye Bakanlığı ile Kreditanstalt für Wiederaufbau Arasında 14.7.1981 tarihinde imzalanmış bulunan İksaz ve Proje Anlaşması. (RG. 22 Ekim 1981 - 17492).

1981 Yılı OECD Özel Yardım Programı Çerçevesinde TC. Hükümeti ile İngiltere Hükümeti Arasında 20 Temmuz 1981 Tarihinde Mektup Teatisi Suretiyle İmzalanan Birleşik Krallık - Türkiye 1981 Program Kredisi Anlaşması. (RG. 23 Ekim 1981 - 17493).

Türkiye - Cezayir Karma Komisyonu Birinci Dönem Toplantısı ve Ekonomik İşbirliği Konularına Dair Görüşme Tutanağı (RG. 26 Ekim 1981 - 17496).

Türk Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında 7 Aralık 1979 Tarihli Kısa Dönemli Ödemeler Dengesi Kredi Anlaşmasının 2 Nolu Değişikliği. (RG. 31 Ekim 1981 - 17500).

II. KANUN, TÜZÜK, YÖNETMELİK, KARANAME, VD.

1. Kanunlar.

Yurt Dışında Görevli Personele Nakdi Tazminat Verilmesi Ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun. (No: 2453, kabul tarihi: 23 Nisan 1981). (RG. 25 Nisan 1981 - 17321).

10.6.1946 Tarih ve 4922 Sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Hakkında Kanununun 29. 6.1956 Tarih ve 6763 Sayılı Kanunla Değişik 5 nci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun. (No. 2459, Kabul tarihi: 5 Mayıs 1981). (RG. 8 Mayıs 1981 - 17334).

265 Sayılı Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun. (No. 2513, Kabul tarihi: 21 Ağustos 1981) (RG. 25 Ağustos 1981 - 17439).

Türk Soylu Yabancıların Türkiye'de Meslek ve Sanatlarını Serbestçe Yapabilmelerine, Kamu, Özel Kuruluş veya İş Yerlerinde Çalıştırılabilmelerine İlişkin Kanun. (No: 2527, ka-

bul tarihi 25 Eylül 1981 (RG. 29 Eylül 1981 - 17473).

2. Yönetmelikler

Gümrük ve Tekel Bakanlığının TIR Uygulama Yönetmeliği. (RG. 12 Mayıs 1981 - 17338).

Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Yurt Dışı Turizm ve Tanıtma Büroları Yönetmeliğinin 8. Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik (RG. 16 Mayıs 1981 - 17342).

AET Dolaşım Belgeleri Yönetmeliğinin 18 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Yönetmelik. (RG. 26 Mayıs 1981 - 17351).

5250 Sayılı Kanunun Yedinci Maddesi Geçerince Ortaelçilik Başkatipliğine ve Konsoloslukta Yükseltileceklerle İlgili Sınav Yönetmeliğinin 7. nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik (RG. 10 Temmuz 1981 - 17396).

Gümrük Yönetmeliğinin, 926 ncı Maddesinin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Yönetmelik (RG. 25 Temmuz 1981 - 17411).

Dışişleri Bakanlığı Meslek Memur Adayları Sınav Yönetmeliği. (RG. 8 Ağustos 1981 - 17422).

AET "Dolaşım Belgeleri Yönetmeliği" nin 2 nci Maddesinin ilk Paragrafının Değiştirilmesine Dair Yönetmelik. (RG. 13 Ağustos 1981-17427).

Türk Öğrencilerin Yabancı Memleketlerde Okumaları ile İlgili Talimatnamede Değişiklik

Yapılmasına İlişkin Yönetmelik. (RG. 18 Eylül 1981 - 17462).

3. Kararnameler

Feshi İhbar Tarihleri 1981 Yılıının Birinci Altı Aylık Bölümüne Rastlayan Ticaret, Ticaret ve Ödeme, Ticaret ve Seyrüsefain, Ödeme Anlaşmalarının Yürrülük Sürelerinin Uzatılmasına İlişkin Bakanlar Kurulu Kararnamesi. (RG. 22 Nisan 1981 - 17318).

Kurulacak Akbank International Limited Şirketine Beş Milyon Pound Tahsisi Kararı. (RG. 7 Mayıs 1981 - 17333).

Karayoluyla Uluslararası Eşya ve Yolcu Taşıma Esaslarının 13. Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Karar. (RG. 10 Eylül 1981 - 17454).

4. Tebliğler.

Hükümetimizle, SSCB. Hükümeti Arasında 23 Haziran 1978 Tarihinde Moskova'da imzalanan, Türkiye ile SSCB Arasında Karadeniz'de Kıta Sahaneliği Sınırlandırılması Hakkında Anlaşma'nın, 4. üncü Madde Uyarınca, Onay Belgelerinin, Teati Edildiği 15 Mayıs 1981 Tarihinde Yürürlüğe Girdiğine İlişkin Dışişleri Bakanlığı Tebliği. (RG. 11 Haziran 1981 - 17367).

Karayoluyla Yolcu ve Eşya Taşıma Esaslarına Dair Maliye ve Ulaştırma Bakanlıklarının Tebliği. (RG. 24 Haziran 1981 - 17410).

*Derleyenler : Asis Turgut TARHANLI
Asis. Ümit HERGÜNER*

TÜRK SOYLU YABANCILARIN TÜRKİYE'DE MESLEK VE SANATLARINI SERBESTÇE YAPABİLMELERİNE, KAMU, ÖZEL KURULUŞ VEYA İŞYERLERİNDE ÇALIŞTIRILABİLMELERİNE İLİŞKİN KANUN

Kanun No. 2527 Kabul Tarihi: 25/9/1981

Amaç:

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı; Türkiye'de ikamet eden Türk soylu yabancıların ihtiyaç duyulan meslek ve sanatları serbestçe yapabilmelerine, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Güvenlik Teşkilâtı hariç olmak üzere kamu, özel kuruluş veya işyerlerinde bu meslek ve sanat dallarında çalıştırılabilmelerine olanak sağlamaktır.

Kapsam :

MADDE 2. — Bu Kanun, Türk soylu yabancıların Türkiye'de çalışmalarına, kamu, özel kuruluş veya işyerlerinde çalıştırılabilmelerine izin verilmesine, meslek kuruluş ve sosyal güvenlik kurumları ile ilişkilerine, hak ve yükümlülüklerinin düzenlenmesine ilişkin hükümleri kapsar.

Çalışma İzni Verilmesi :

MADDE 3. — Türk soylu yabancıların, kanunlarda Türk vatandaşlarının yapabileceği belirtilen meslek, sanat ve işlerde çalışma ve çalıştırılabilmeleri için, özel kanunlarda aranan nitelikleri taşımak ve yükümlülükleri yerine getirmek şartıyla, Bakanlar Kurulunca tespit edilecek usul ve esaslar çerçevesinde, Dışişleri ve ilgili bakanlıkların görüşleri alınarak İçişleri Bakanlığınca süreli olarak izin verilebilir. Bu izin süresi sona erdiğinde yenilenebileceği gibi, her zaman geri de alınabilir.

Meslek Kuruluşlarına Girme :

MADDE 4. — Bu Kanunun 3 ncü maddesine göre çalışma veya çalıştırılabilmelerine izin verilenler, özel kanunlar uyarınca

Türk vatandaşları gibi ilgili meslek kuruluşlarına kayıtlarını yaptırmakla yükümlüdürler. Bu kişiler girdikleri meslek kuruluşlarının; genel kurullarına katılma, seçme ve seçilme dışındaki bütün haklardan yararlanırlar.

Tabi Olacakları Mevzuat :

MADDE 5. — Bu Kanunun kapsamına girenler; çalıştıkları kamu, özel kuruluş veya işyerinde uygulanan personel, sosyal güvenlik, çalışma, çalıştırma ve diğer konulara ilişkin mevzuat hükümlerine tabidir.

Kişisel Hal Durumları ve Kayıtları :

MADDE 6. — Türkiye'de çalışmalarına izin verilenlerin kayıt ve dosyaları Dışişleri, ilgili bakanlıklar ve İçişleri Bakanlığınca tutulur ve yürütülür.

Haklarında Uygulanmayacak Hükümler :

MADDE 7. — Bu Kanuna göre kendilerine izin verilenler, izin süresince, ikamet ve çalışma ile ilgili kanunların öngördüğü Türk vatandaşı olma şartından istisna edilirler.

Bunlar siyasi haklardan yararlanamazlar.

Yönetmelik :

MADDE 8. — Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin esaslar ve çalışma veya çalıştırılma şartları, İçişleri Bakanlığının koordinatörlüğünde ilgili bakanlıkların görüşleri alınmak suretiyle Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Yürürlük :

MADDE 9. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme :

MADDE 10. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ALMAN HUKUKUNDA
"İLTİCA İŞLEMLERİNİN HIZLANDIRILMASI HAKKINDA
2. YASA* (16.8.1980)"

Madde 1. Yürürlük Süresi

31.12.1983 e dek, iltica işlemlerinde bu yasanın özel hükümleri uygulanır.

Madde 2. Federal Büronun tanıma, tekrar kabul ve red etme konusundaki kararları.

(1) İltica hakkı tanınmasına ilişkin başvuru hakkında, yabancı mültecilerin tanınması ile ilgili Federal Büroda görevli bir memur tarafından karar verilir. Bu kararlar hakkında sözkonusu memura emir (talimat) verilemez. Aynı hüküm tekrar kabul etme işlemleri ve tanınmış olan iltica hakkının geri alınması konusundaki kararlar için de geçerlidir.

(2) Karar yazılı olarak verilir. Karar bir gerekçe ve hukuki yollar hakkında açıklamayı havi olmalıdır ve dilekçe sahibine tebliğ edilmelidir. İtiraz kabul edilemez.

(3) İltica hakkı konusundaki başvuru reddedilirse, Federal Büro kararını, dilekçe sahibine tebliğ edilmek üzere, ilgili Yabancılar Dairesine gönderir.

Madde 3. Dilekçe Sahibinin İştiraki (işbirliği).

(1) Dilekçe sahibi gereken bilgileri vermek ve istendiğinde Federal Büroda bizzat hazır olmak zorundadır.

(2) Federal Büro,

1) Yabancılar Yasası m. 28 anlamında tanıma nedenine ilişkin olayları bildirmek,

2) Bu bilgileri açıklanması gereken belirli konularda tamamlamak,

3) Dayandığı belge veya diğer evrakın ibrazı için,

dilekçe sahibine bir süre tanıyabilir.

(3) Federal Büro, aşağıdaki hallerde, 2. fıkradaki sürenin geçirilmesinden sonra getirilen açıklama ve delilleri geri çevirebilir ve başka bir araştırma yapmaksızın karar verebilir:

1) Bu delillerin kabulü, iltica hakkı tanınması konusundaki dilekçe hakkında verilecek kararı geciktirebilecekse,

2) Dilekçe sahibi geçikme için yeterli mazeret gösteremezse,

3) Süreyi geçirmesinin doğuracağı sonuçlar dilekçe sahibine anlatılmışsa,

Olayların tahkiki dilekçe sahibinin işbirliği olmaksızın da, az bir masrafla mümkün olabiliyorsa 1. fıkra hükmü uygulanmaz.

Madde 4. Tanıma İşlemleri Sırasında Oturma (ikamet)

İltica hakkı tanınmasını isteyen ve oturma izni veya hakkı olmayan yabancılar, **Yabancılar Dairesi** tarafından belirli bir yerde oturmak veya belirli bir idari bölümde ikamet mükellefiyeti altında tutulur. Yabancılar Dairesinin bu kararlarına karşı itiraz edilemez. İptal davası yürütmeyi durdurmaz.

Madde 5. Oturmanın Sona Ermesi Konusunda Yabancılar Dairesinin Alacağı Tedbirler.

Federal Büro, iltica hakkı tanınmasına ilişkin dilekçesini reddederse ve dilekçe sahibinin ne oturma izni, ne de oturma hakkı mevcutsa, Yabancılar Dairesi kendisine Almanya'yı terketmesini emreder. Aynı zamanda, sınırdışı edileceği kendisine ihtar olunur. Almanya'yı terkediş için kararın tebliğinden itibaren en az bir ay süre tanınır. Karar yazılı olur ve bir gerekçe ile hukukî yollar hakkında açıklamayı ihtiva eder. Karara karşı itiraz edilemez. Karar, iltica hakkı tanınması

* Tercüme eden : Av. Zeynep Güvençdi.

1) *Zweites Gesetz zur Beschleunigung des Asylverfahrens (BGBl 1, S. 1437)*, Ayrıca metin için bkz. *Reinhard Marx, Auslaendergesetz, Rechtsprechungsammlung zum Asylrecht mit Erläuterungen, 2. neubearbeitete Auflage, Baden-Baden 1981, 37 vd.*

konusundaki karar ile birlikte mahalli hükümlere göre tebliğ edilir.

Madde 6. Sınırdışı etme giderleri.

Kim, iltica hakkı tanınması ile ilgili işlemler sırasında, İş Talep Yasasının m. 19 I 1. de belirtilen çalışma iznine sahip olmayan işçi çalıştırıyorsa, sınırdışı etme işlemleri ile ilgili giderleri yüklenmek zorundadır. Yabancılar Yasası m. 26 VI işverenlerden sınırdışı masraflarının tahsil edilmemesi halinde ve tahsil edilemeyen miktar için uygulanır.

Madde 7. Muhakeme Usulü.

(1) m. 5 de belirtilen durumlarda, yabancı hem Federal Büronun, hem de Yabancılar Dairesinin kararı hakkında dava açarsa, bu davalar birleştirilir.

(2) Davalar birlikte görülür ve karar verilir. Yabancılar Yasasının 34. maddesi, aynı zamanda Yabancılar Dairesinin kararları konusundaki hukuk usulü muhakemesinde de geçerlidir.

(3) Birinci fıkradaki davalarda yetkili mahkeme, Federal Büronun kararlarına karşı açılan davalarda yer itibari ile yetkili olan İdare Mahkemesidir.

(4) 3. m. hükümleri uygun oldukça (burada da) geçerlidir. İlk celsede reddedilen açıklama ve deliller dava dışı kalır.

(5) m. 3/3 e göre Federal Büro tarafından reddedilmiş olan açıklama ve deliller, muhakeme sırasında mahkemeye sunulabilir.

Madde 8. Geçici Hükümler

Aşağıdaki durumlarda Federal Bürodaki işlemler, m. 2/1 ve 2 ye göre belirlenir:

a) İltica hakkına veya tekrar kabule ilişkin 31.12.1979 dan sonra Federal Büroya ulaşmış, ancak henüz karar verilmemiş olan başvurular,

b) Mültecilik sıfatının tanınmasının iptaline ilişkin 22.8.980 den sonra başlanmış işlemler.

Madde 9. Berlin-Klausel

Bu yasa 3. Bağlantı Kanunu'nun (Überleitungsgesetz) 13. maddesi uyarınca Berlin'de geçerlidir.

Madde 10. Yürürlük Tarihi.

Bu yasa ilan tarihinde yürürlüğe girer.

AVRUPA PARLAMENTOSUNUN DOĞRUDAN GENEL OYLA SEÇİLMESİNE İLİŞKİN MEVZUAT*

I. AVRUPA TOPULUKLARI KONSEYİ "KARARI"¹ (76/787/ECSC, EEC, EURATOM)

Üye Devletlerin temsilcilerinden oluşan ve oybirliği ile hareket eden KONSEY,

Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu kuran Andlaşmanın 21(3). maddesini,

Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın 138(1). maddesini,

Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunu kuran Andlaşmanın 108(3). maddesini,

Parlamento (Assamble) den gelen teklifi, gözönünde tutarak,

Avrupa Konseyinin 1 ve 2 Aralık 1975 de Roma'da Parlamento seçimlerinin Mayıs/Haziran 1978 döneminde bir tek tarihte yapıl-

ması hususunda verdiği kararlara işlerlik kazandırmaya niyetli olarak,

Üye Devletlere, anayasalarının gerekle-riyle uyumlu olarak, kabul etmelerini tavsiye ettiği bu KARAR'a ilişik hükümleri koymuştur.

Bu KARAR ve ona ilişik hükümler **Official Journal of the European Communities** (Avrupa Toplulukları Resmi Gazetesi)de yayınlanacaktır.

* Tercüme eden : Asis. Aslan GÜNDÜZ.

1) *Official Journal of the European Communities, Vol. 19, Nr. L 278, October 1976, de "Decision" ismi altında yayınlanmıştır.*

Üye Devletler Avrupa Toplulukları Genel Sekreterini bu Karara ilişik hükümlerin kabulü için zaruri olan usulü, anayasalarının gerekleriyle uyumlu olarak tamamladıklarından, geçikmeden, haberdar edeceklerdir.

Bu Karar **Official Journal of the European Communities**'de yayınlandığı gün yürürlüğe girer.

II. PARLAMENTO ÜYELERİNİN DOĞRUDAN GENEL OYLA SEÇİLMESİNE İLİŞKİN KANUN²

Madde 1. Toplulukta bir araya getirilen Devletlerin Parlamento'daki halk temsilcileri doğrudan genel oyla seçilecektir.

Madde 2. Her bir Üye Devlet tarafından seçilecek temsilcilerin sayısı aşağıdaki gibi olacaktır:

Belçika 24; Danimarka 16; F. Almanya 81; Fransa 81; İrlanda 15; İtalya 81; Lüksemburg 6; Hollanda 25; Birleşik Krallık 81.

Madde 3. 1. Temsilciler beş yıllık bir süre için seçilecektir.

2. Bu beş yıllık dönem her seçimi izleyen ilk celsenin açılışında başlayacaktır.

Bu süre 10 (2). maddenin ikinci paragrafına göre uzatılabilir veya daraltılabilir.

3. Her temsilcinin görev süresi paragraf 2 de belirtilen dönemle aynı zamanda başlar ve aynı zamanda biter.

Madde 4. 1. Temsilciler ferden ve kişisel esasa göre oy verecektir. Herhangi bir talimatla bağlı olmayacaklardır ve bağlayıcı bir vekalet almayacaklardır.

2. Temsilciler Avrupa Toplulukları için tek bir Konsey ve tek bir Komisyon kuran Andlaşmaya ilişik Avrupa Toplulukları imtiyaz ve bağışıklıklarına dair protokole binaen Parlamento üyelerinin sahip olduğu imtiyaz ve bağışıklıklara sahip olacaktır.

Madde 5. Parlamentodaki temsil görevi Üye bir Delvetin Parlamento üyeliği ile bağdaşır.

Madde 6. 1. Parlamentodaki temsil görevi aşağıdaki işlerle bağdaşmaz:

— Üye bir Devletin Hükümet üyeliği

— Avrupa Toplulukları Komisyon üyeliği

— Avrupa Toplulukları Adalet Divanının Hakimlik, genel hukuk sözcülüğü veya Grefyeliği

— Avrupa Toplulukları Sayıştay (court of Auditors) üyeliği

— Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu İstişari Komite üyeliği veya Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu İktisadi ve Sosyal Komitesi üyeliği

— Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunu kuran Andlaşmalara uygun olarak, Toplulukların fonlarını idare veya daimi, doğrudan bir idari görev icra etmek amacıyla kurulan komite ve organların üyeliği,

— Avrupa Yatırım Bankasının İdare Meclisi, İdare Komitesi Üyesi veya personeli olma

— Avrupa Toplulukları veya onlara bağlı uzmanlık örgütlerinin aktif enstitü memuru veya hizmetlisi olma.

2. Herbir üye Devlet ayrıca m. 7 (2)de öngörülen durumlarda milli seviyede bağdaşmazlıkla ilgili kurallar koyabilir.

3. M. 3'te anılan beş yıllık süre boyunca haklarında 1 ve 2. paragraf hükümleri uygulanır hale gelecek olan Parlamento temsilcileri 12. madde uyarınca değiştirilecektir.

Madde 7. 1. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu kuran Andlaşmanın 21(3). maddesi, Avrupa Ekonomik Topluluğunu Kuran Andlaşmanın 138(3). maddesi ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunu kuran Andlaşmanın 108(3). maddesi uyarınca, Parlamento yeknesak bir seçim sistemi için bir teklif hazırlayacaktır.

2. Yeknesak bir seçim Usulü yürürlüğe girinceye kadar ve bu Kanunun diğer hükümlerine tabi olarak, seçim usulünü her devletin kendi milli kanunu yönetecektir.

Madde 8. Hiç kimse herhangi bir Parlamento seçiminde bir defadan fazla oy kullanamaz.

2) *Orijinal ismi 'ACT concerning the election of the representatives of the Assembly by direct universal suffrage'* Bkz. *Official Journal of the European Communities, Vol. 19, 8 October 1976, Nr. L 278, English Edition.*

Madde 9. 1. Parlamento seçimleri her bir Üye Devletin tespit ettiği tarihte yapılır; bu tarih bütün üye devletler için bir perşembe günü başlayan ve ertesi pazar günü sona eren aynı dönem içine düşecektir.

2. Oyların sayımı seçmenleri parağraf 1 de belirtilen süre içinde en son oy veren Üye Devletin oy verme işlemi sona erinceye kadar başlayamaz.

3. Eğer bir Üye Devlet Parlamento seçimleri için çift turlu seçim sistemini benimserse, ilk tur parağraf 1 de belirtilen süre içinde olmalıdır.

Madde 10. 1. Konsey Parlamentaoya danıştıktan sonra oybirliği ile madde 9(1) de ilk seçimler için öngörülen dönemi belirler.

2. Sonraki seçimler madde 3 de öngörülen beş yıllık dönemin son yılının buna tekabül eden döneminde yapılır. O dönemde Toplulukta seçim yapmak imkânsız olursa, Konsey Parlamentaoya danıştıktan sonra, oybirliği ile bir önceki paragrafa göre tesbit edilen dönemin en çok bir ay önce veya sonrası için başka bir dönem belirler.

3. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu kuran Andlaşmanın 22. maddesi, Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran Andlaşmanın 139. maddesi, Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunu kuran Andlaşmanın 109. maddesinin hükümlerine hâlel getirmeksizin, Parlamento, toplanmak için davete gerek kalmadan, madde 9(1) de belirtilen dönemin sonundan itibaren bir aylık aranın geçmesinden sonraki ilk salı günü toplanır.

4. Eski Parlamentonun yetkileri yeni Parlamentonun ilk oturumunun açılışında sona erer.

Madde 11. Madde 7(1) de belirtilen yeknesak seçim usulü yürürlüğe girinceye kadar, Parlamento temsilcilerinin yetki belgeleri (credentials) ni tetkik eder. Bu amaçla Üye Devletlerin resmen ilân edilen neticelerini tespit eder ve bu Kanunun yollama yaptığı milli hükümlerden doğan ihtilaflar dışında kalan hükümlerinden doğabilecek ihtilafları karara bağlar.

Madde 12. 1. Madde 7(1)de belirtilen yeknesak seçim usulü yürürlüğe girinceye kadar ve bu Kanunun diğer hükümlerine

bağlı olarak, her bir Üye Devlet madde 3 de belirtilen beş yıllık süre içinde boşalacak herhangi bir sandalyeyi, geriye kalan süreyi tamamlamak üzere, doldurmak için uygun usulü tayin eder.

2. Bir Üye Devletin milli hükümlerine göre bir sandalye boşaldığında o Üye Devlet, bu durumu not edecek olan, Parlamentoyu haberdar eder.

Diğer bütün durumlarda Parlameto bir boşluğun olduğunu tespit eder ve Üye Devleti bundan haberdar eder.

Madde 13. Bu Kanunu icra etmek için tedbir almanın zaruri olduğu ortaya çıkarsa, Komisyona danıştıktan sonra Parlametonun yapacağı bir teklif üzerinde oybirliği ile hareket eden Konsey, Konsey ile Parlamento temsilcilerinden oluşan bir uzlaştırma komitesinde Parlamento ile anlaşmaya varmaya çalıştıktan sonra, bu gibi tedbirleri alır.

Madde 14. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunu kuran andlaşmanın 21(1) ve (2) maddesi, Avrupa Ekonomik Topluluğunu kuran andlaşmanın 138(1) ve (2). maddesi ,ve Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunu kuran andlaşmanın 108 (1) ve (2). maddesi, bu Kanuna göre seçilen Parlamentonun madde 10(3) uyarınca yapacağı ilk oturum tarihinde yürürlükten kalkar.

Madde 15. Bu Kanun Danimarka, Hollanda, İngiliz, Fransız, Alman, İrlanda ve İtalyan dillerinde hazırlanmıştır. Bütün metinler aynı şekilde muteberdir.

Ek I-III Kanunun ayrılmaz bir parçasını oluşturur.

F. Almanya Cumhuriyeti Hükümetinin bir beyanı ilişiktir.

Madde 16. Bu Kanunun hükümleri **Kararda** belirtilen bildirimlerden sonuncusunun alındığı ayı takip eden ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Ek I : Danimarka yetkilileri Parlamento üyesi seçimlerinin Greenland'da yapılacağı tinler aynı şekilde muteberdir.

Ek II : Birleşik Krallık bu Kanunun hükümlerini sadece Birleşik Krallık hakkında uygulayacaktır.

Ek III : Madde 13 Konusunda beyan

Uzlaştırma Komitesince izlenecek usul konusunda Avrupa Parlamentosu, Konsey ve Komisyonun 4 Mart 1975 tarihli müşterek beyanında³ öngörülen usulün 5, 6 ve 7. paragraflarının hükümlerine başvurulması hususunda anlaşmaya varılmıştır.

Federal Almanya Cumhuriyetinin Beyanı

F. Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Avrupa Parlamentosunun doğrudan genel oyla se-

çilmesine dair Kanunun Berlin Eyaletine aynen uygulanacağını beyan eder.

Fransa, Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı ve Amerika Birleşik Devletleri'nin hak ve sorumluluklarını hesaba alacak olan Berlin Temsilciler Meclisi F. Almanya Cumhuriyetinin Berlin Eyaletine düşen kotası içindeki sandalyelere temsilci seçecektir.

---

3) Oj Nr. C. 89, 22.4.1975, p. 1.